
TEXTUL LIRIC

- Citește cu atenție textul de mai jos, pentru a răspunde la cerințele date

A.

Tresărind scânteie lacul Și
se leagănă sub soare;
Eu, privindu-l din pădure,
Las aleantul să mă fure
Și ascult de la răcoare
Pitpalacul.

Din izvoare și din gârle
Apa sună somnoroasă;
Unde soarele pătrunde
Printre ramuri a ei unde,
Ea în valuri sperioase
Se azvârle.

Cucul cântă, mierle, presuri –
Cine știe să le-asculte?
Ale păsărilor neamuri
Ciripesc pitite-n ramuri
Și vorbesc cu-atât de multe
Înțelesuri.

Cucu-ntreabă: — Unde-i sora
Viselor noastre de vară?
Mlădioasă și iubită,
Cu privirea ostenită,
Ca o zână să răsară
Tuturora.

Teiul vechi un ram întins-a,
Ea să poată să-l îndoaie,
Ramul tânăr vânt să-și deie
Și de brațe-n sus s-o ieie,
Iară florile să ploaie
Peste dânsa.

Se întreabă trist izvorul:
— Unde mi-i crăiasa oare?
Părul moale despletindu-și,
Fața-n apa mea privindu-și,
Să m-atingă visătoare
Cu piciorul?

Am răspuns: — Pădure dragă,
Ea nu vine, nu mai vine!
Singuri, voi, stejari, rămâneți
De visați la ochii vineți,
Ce luciră pentru mine
 Vara-ntreagă.

Ce frumos era în crânguri,
Când cu ea m-am prins tovarăș!
O poveste încântată
Care azi e-ntunecată...
De-unde ești revino iarăși,
 Să fim singuri!

Mihai Eminescu, *Freamăt de codru*

AMINTEȘTE-ȚI!

Textul liric exprimă în special stări, sentimente, dar și idei. Trăsăturile textului liric:

- autorul inventează un univers ficțional;
- subiectivitatea este vizibilă în utilizarea persoanei I, numărul singular și plural (forme pronominale și verbale);
- adresarea directă (de exemplu: către natura personificată sau către ființa iubită) este marcată prin prezența verbelor și a pronumelor de persoana a II-a (monolog adresat);
- putem identifica relația strânsă între stările sufletești și realitatea care le-a determinat;
- accentul cade pe nota afectivă, deoarece poezia tinde să emoționeze;
- prezența unor mijloace de realizare a muzicalității (rimă, ritm, asocieri de cuvinte, de sunete).

LECTURĂ

Notează răspunsul la întrebările de mai jos, raportându-te la textul A.

1. Transcrie, din următorul articol de dicționar, sensul din text al cuvântului „alean”.

ALEÁN, *aleanuri*, s. n. **1.** (Pop.) Suferință, durere sufletească (din cauza unei dorințe neîmplinite). **2.** Sentiment de duioșie; melancolie, dor. **3.** Dușmănie, vrăjmășie, pică. – Din magh. **ellen** „contra”.

2. Notează trei termeni din câmpul lexical al naturii.
3. Precizează, într-un enunț, care este sentimentul trăit de cel care se confesează.
4. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, folosirea persoanei I în textul dat.
5. Motivează utilizarea formei „să ploaie” în textul dat.

REDACTARE

1. Redactează o compunere, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți imaginea naturii, așa cum se desprinde din textul *Freamăt de codru* de Mihai Eminescu.

În redactarea compunerii, vei avea în vedere:

- valorificarea a două figuri de stil;
- identificarea unei secvențe din textul eminescian care exprimă imaginea naturii, explicând semnificațiile acesteia;
- corelarea unei idei din textul dat cu o idee dintr-o altă operă literară.

2. Scrie un text descriptiv de minimum 100 de cuvinte, pornind de la secvența:

*Tresărind scânteie lacul
Și se leagănă sub soare.*

INTERCULTURALITATE

Citește cu atenție textul de mai jos.

B.

28 aprilie 2020

O dimineață minunată. După ce am văzut iar coțofana pe îndelete în copac, am coborât binoclul spre o tufă de trandafiri și am văzut o vrabie frumușică și o pasăre subțirică și delicată

– am descoperit apoi că era o privighetoare de zăvoi. A fost minunat. M-am emoționat incredibil de tare. Vrabia ciripea întruna, privighetoarea mai pleca, se mai întorcea. Ce vrabie grăsană, mi-am spus, dar pe urmă am aflat că era un mascul. Poza de pe Wiki e leită cu ce am văzut eu în realitate. Roșcat la tâmpile și pe spate. Și sunetele pe care le scotea sunt cele de pe Wikipedia. Privighetoarea era cafenie și mai micuță, nu ciripea. Am avut un mare noroc să le văd, coborâseră pe tufă să mănânce mugurii. La câteva gheruțe depărtare de ele erau niște firimituri de pâine. (Am aflat și eu că nu e bine să dai pâine păsărilor, că e indicat să le dai semințe sau altele, o să le pun și eu fulgi de ovăz pe pervaz. Poate o să ne împrietenim.)

În special vrabia, adică vrăbioiul, ciugulea întruna mugurii, își umpluse ciocul și tot nu mai pleca. M-am emoționat, am râs, a fost o mare bucurie.

După ce am văzut vrabia și privighetoarea, m-am simțit toată ziua o norocoasă. Iar pe seară am văzut altă pasăre mică, dar era mult mai departe, nu i-am văzut chiar toate detaliile. Am reușit să înregistrez cu ochiul câteva trăsături, am căutat-o apoi pe Internet și cred că era un pițigoii de brădet. Nu sunt sigură. Sărea de pe o creangă pe alta, era departe, cum am zis, apoi a dispărut într-un pâlci de conifere.

Mai urmăresc o pereche de guguștiuci. Și coțofana, desigur, pe ea o văd zilnic, în fiecare dimineață o admir stând pe o creangă, aranjându-și penele, făcându-și coada evantai negru. Mă mai enervez când omul face prea mult zgomot, mai ales cu bormașina. Mă gândesc că acum vreo trei ani am scris o poezie care se numește *Pot să fiu oricine, dar nu toate odată*. Ei, voiam să spun că între timp am învățat. Izolarea – cel mai bun curs de perfecționare. Ieri am făcut cu Filip activități de la grădiniță, activități pentru job și trei feluri de mâncare. Toate mi-au ieșit așa de bune că am rămas uimită, nu sunt și nu am fost niciodată o bucătăreasă grozavă, dar sunt absolut îndrăgostită de ciulamaua mea de ciuperca. Niciodată nu mi-a ieșit atât de bună.

Și mi-a plăcut să vorbesc despre natură cu Filip – tema a fost „Protejăm natura”. Să-i explic lucruri, să ne uităm împreună la un desen, să facem niște fișe. Și azi am luat la curățat și udat florile din ghiveci.

Bineînțeles că e greu – asta nu e muncă de acasă, asta e muncă nonstop. Bineînțeles că e mai important să fim bine – și noi, și lumea asta tare frumoasă.

Diana Geacă, *Jurnal de păsărar începător în vremea pandemiei (II)*, <http://diana-geacar.blogspot.com>

Textul postat de Diana Geacăr pe blogul său inventariază mai multe nume de păsări. Unele dintre ele îți sunt familiare, pe altele le cunoști de la lecțiile de științele naturii sau din alte surse de informare. Scrie o pagină de jurnal, de 80 – 100 de cuvinte, despre experiența ta, în calitate de observator al naturii.

*

Notează răspunsul la întrebările de mai jos, raportându-te la textul B.

1. Ce păsări observă Diana Geacăr dimineața?
 - a. bufniță, porumbel, coțofană, vrabie, cintează
 - b. porumbel, vrabie, pițigoi, barză, flamingo
 - c. coțofană, vrabie, pițigoi, barză, cintează
 - d. coțofană, vrabie, privighetoare, pițigoi, guguștiuci
 - e. porumbel, coțofană, vrabie, pițigoi, guguștiuci
2. Care este motivul pentru care autoarea se simte norocoasă?
 - a. Autoarea se simte norocoasă pentru că merge prin pădure.
 - b. Autoarea se simte norocoasă pentru că are binoclu.
 - c. Autoarea se simte norocoasă pentru că vede vrabia și privighetoarea.
 - d. Autoarea se simte norocoasă pentru că petrece timp cu fiul său.
 - e. Autoarea se simte norocoasă pentru că gătește.
3. Care este sursa pe care o consultă autoarea?
 - a. Facebook
 - b. Tweeter
 - c. Wikipedia
 - d. Google
 - e. Yahoo

ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

Notează răspunsul la întrebările de mai jos, raportându-te la textul B.

1. Numește câte un sinonim potrivit pentru următoarele cuvinte: *delicată*, *desigur*.
2. Identifică două cuvinte obținute prin compunere, regăsite în textul dat.
3. Notează adjectivele din secvența de mai jos, precizând gradul de comparație al acestora.
O dimineață minunată. După ce am văzut iar coțofana pe îndelete în copac, am coborât binoclu spre o tufă de trandafiri și am văzut o vrabie frumoșică și o pasăre subțirică și delicată – am descoperit apoi că era o privighetoare de zăvoi.
4. Cuvintele subliniate în secvența: *La câteva gheruțe depărtare de ele erau niște firimituri de pâine.* sunt, în ordine:
 - a. adjectiv propriu-zis, pronume personal.
 - b. pronume nehotărât, substantiv.
 - c. adverb de loc, prepoziție simplă.
 - d. substantiv comun, pronume personal.
5. Precizează timpul verbelor din secvența: *Sărea de pe o creangă pe alta, era departe, cum am zis, apoi a dispărut într-un pâlcc de conifere.*
6. Notează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: *Mai urmăresc o pereche de guguștiuci. Și coțofana, desigur, pe ea o văd zilnic, în fiecare dimineață o admir stând pe o creangă, aranjându-și penele, făcându-și coada evantai negru.*
7. Precizează numărul de propoziții din secvența: *M-am emoționat, am râs, a fost o mare bucurie.*
8. Construiește o frază alcătuită din două propoziții aflate în raport de coordonare copulativă.

AUTOR

- **Prof. dr. Irina-Roxana Georgescu – Colegiul Național „Sfântul Sava”, București, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație**